

ÒZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YÒLLARI

Bazarova E'tibor Buriyevna

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisi

O'zbekiston Respublikasi soliq tizimini isloh qilish va takomillashtirish mamlakat iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, tadbirkorlik muhitini yaxshilash va investitsion jozibadorlikni oshirish uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Soliq tizimi davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishning asosiy manbai bo'lib, uning samarali ishlashi iqtisodiy o'sish va barqaror rivojlanish uchun zaruriy shart hisoblanadi. Shu sababli, soliq siyosatini takomillashtirish orqali iqtisodiyotni yanada rivojlantirish, soliq to'lovchilar uchun qulay muhit yaratish va soliq ma'murchiligini soddalashtirish muhim masalalardan biridir.

Soliq tizimini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlariga quyidagilar kiradi: **soliq yukini optimallashtirish, soliq ma'murchiligini soddalashtirish, soliq tizimini raqamlashtirish, xalqaro tajribadan foydalanish hamda shaffoflik va korrupsiyaga qarshi kurash.** Soliq yukini optimallashtirish orqali kichik va o'rta biznes subyektlariga yengilliklar yaratish, investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy faollikni oshirish mumkin. Soliq tizimini raqamlashtirish va avtomatlashtirish esa soliq tushumlarini oshirish, soliq to'lovchilarning huquqiy muhofazasini kuchaytirish hamda korrupsiyani kamaytirishga xizmat qiladi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, soliq tizimining shaffof va innovatsion texnologiyalar asosida rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Mazkur tezisda O'zbekiston Respublikasining soliq tizimini isloh qilish bo'yicha ustuvor yo'nalishlar, zamonaviy soliq siyosatining ahamiyati hamda soliq tizimi samaradorligini oshirish uchun xalqaro tajribadan foydalanish masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari soliq siyosatini yanada takomillashtirish

va mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Soliq tizimini takomillashtirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash, tadbirkorlik muhitini yaxshilash va investitsion jozibadorlikni oshirish uchun muhim omil hisoblanadi. Soliq tizimini modernizatsiya qilish orqali soliq tushumlarini oshirish, soliq yukini adolatli taqsimlash va iqtisodiy faollikni rag'batlantirish mumkin. O'zbekiston soliq tizimida olib borilayotgan islohotlar quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha amalga oshirilishi lozim:

Tadbirkorlik muhitini yaxshilash va biznesning rivojlanishiga ko'mak berish maqsadida soliq yukini kamaytirish zarur. Kichik va o'rta biznes subyektlari uchun qulay soliq sharoitlarini yaratish, soliqqa tortish stavkalarini maqbullashtirish va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash choralari kuchaytirish lozim. Soliq imtiyozlari va rag'batlantiruvchi mexanizmlarni samarali qo'llash orqali yangi investitsiyalarni jalb qilish va soliq tushumlarini barqarorlashtirish mumkin.

Raqamli texnologiyalarni joriy etish soliq tizimining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Elektron deklaratsiya tizimini rivojlantirish, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalaridan foydalanish, shuningdek, soliq to'lovlari jarayonini avtomatlashtirish korrupsiyani kamaytirish va soliq tushumlarini oshirish imkonini beradi. Shuningdek, soliq to'lovchilar uchun elektron xizmatlarni kengaytirish ularning soliq majburiyatlarini bajarishini osonlashtiradi va ma'muriy jarayonlarni soddalashtiradi.

Soliq ma'murchiligini isloh qilish soliq to'lovchilar uchun ortiqcha byurokratik to'siqlarni kamaytirish va soliq jarayonlarini tezlashtirishga xizmat qiladi. Bu borada soliq to'lovchilar uchun soddalashtirilgan soliq rejimlarini joriy etish, ortiqcha hujjatlashtirish talablarini bekor qilish va soliq auditi jarayonlarini optimallashtirish muhim hisoblanadi. Soliq tizimining shaffofligini oshirish uchun esa davlat organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida ochiq muloqotni yo'lga

qo'yish, soliqqa oid axborotlarni oshkora e'lon qilish hamda soliqlarning to'g'ri hisoblanishini ta'minlash mexanizmlarini joriy qilish lozim.

Rivojlangan mamlakatlarning ilg'or soliq siyosati tajribalaridan foydalanish O'zbekiston soliq tizimini yanada takomillashtirish uchun muhimdir. Masalan, Estoniya soliq tizimining to'liq raqamlashtirilishi, Germaniyaning progressiv soliqqa tortish modeli va Singapurda biznesni rivojlantirishga qaratilgan soliq imtiyozlari tizimi O'zbekiston sharoitiga moslashtirilishi mumkin. Xalqaro standartlarga mos ravishda soliq islohotlarini amalga oshirish orqali mamlakatning investitsion jozibadorligini oshirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash mumkin.

Soliq tushumlarini oshirish uchun, avvalo, soya iqtisodiyotiga qarshi kurashish muhimdir. Noformal iqtisodiyotni legallashtirish va soliqlarning adolatli taqsimlanishini ta'minlash orqali davlat byudjeti daromadlari barqarorlashtiriladi. Shuningdek, yangi soliqlar joriy qilishdan ko'ra, mavjud soliq bazalarini kengaytirish va davlat-xususiy sheriklik asosida soliqlarning iqtisodiy samaradorligini oshirish maqsadga muvofiqdir. Soliq siyosati tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak, chunki bu iqtisodiy o'sish va yangi ish o'rinlarining yaratilishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakat iqtisodiy barqarorligi va investitsion jozibadorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Soliq tizimini takomillashtirish uchun soliq yukini optimallashtirish, soliq tizimini raqamlashtirish, soliq ma'murchiligini soddalashtirish, xalqaro tajribadan foydalanish va soliq tushumlarini oshirish kabi asosiy yo'nalishlar dolzarb hisoblanadi.

Ushbu islohotlar mamlakat iqtisodiyotini barqarorlashtirish, davlat byudjetini mustahkamlash va tadbirkorlik muhitini yaxshilashga xizmat qiladi. Soliq tizimining shaffofligi va samaradorligini oshirish orqali O'zbekiston xalqaro bozorlar bilan raqobatlasha oladigan qulay iqtisodiy muhitni yaratishga erishishi mumkin. Shu bois, soliq siyosatini doimiy takomillashtirish va

zamonaviy texnologiyalarni qo'llash iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Manbalar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi ni tasdiqlash to'g'risida"gi №PF-60-sonli Farmoni.
2. **Tilabov N.T.** (2025) *O'zbekistonda soliq siyosatini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari*. cyberleninka.ru
3. **Xoshimovich O.T.** (2025). *O'zbekistonda soliq tizimini takomillashtirish orqali tadbirkorlikni rivojlantirish va iqtisodiy o'sishga erishish*. cyberleninka.ru
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 10 iyuldagi O'zbekiston Respublikasining soliq siyosatini takomillashtirish konsepsiyasi to'g'risida"gi PQ-4389-sonli Qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi soliq kodeksi, lex.uz
6. Vahabov A.V., Malikov T.S. Moliya. Darslik. T."Noshir"

